

NOTAT

28. oktober 2011
J.nr. 2110/1181-0241
Ref. bgi/jbe/hw
Energiforsyningsområdet

Evaluering af køberetsordningen

i

i lov om fremme af vedvarende energi

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrund for evalueringen	2
2. Resumé af evalueringen	2
3. Kort om køberetsordningen	3
4. Køberetsordningen i praksis	4
4.1. Prisen på vindmølleandele	5
4.2. Købere af vindmølleandele	5
4.3. Videre salg og omsættelighedsbegrænsninger	7
4.4. Annoncering og udbud	7
4.5. Energinet.dk's administration	9
5. Vurdering af køberetsordningen	9
6. Forslag til ændring af køberetsordningen	10
6.1. Krav til udbudsmaterialet	10
6.2. Revisors rolle	11
6.3. Information om udbud	12
6.4. Hvem skal kunne købe?	14
6.4.1. Særlig udbudsgrænse for havvindmøller	15
6.5. Omsættelighedsbegrænsninger	16
6.6. Tidspunktet for udbuddet	17
6.7. Udbudsperiodens længde	19
6.8. "Bagatelgrænse" ved manglende salg	19
6.9. Sanktion for manglende overholdelse af køberetsordningen og Energinet.dk's rolle	20
6.10. Virksomhedsmøller og forholdet til nettoafregning	21
6.11. Forsøgsmøller	22

Bilag:

1. Brev fra Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien om evaluering af køberetsordningen
2. Brev af 9. juni 2011 fra Danmarks Vindmølleforening om supplerende forslag vedrørende køberetsordningen
3. Mail af 9. maj 2011 fra DI Energibranchen
4. Høringssvar af 24. oktober 2011 fra Danmarks Vindmølleforening
5. Høringssvar af 24. oktober 2011 fra Dansk Energi og Vindmølleindustrien
6. Høringssvar af 24. oktober 2011 fra DI Energibranchen
7. Høringssvar af 18. oktober 2011 fra KL
8. Høringssvar af 25. oktober 2011 fra Naturstyrelsen

1. Baggrund for evalueringen

Lov om fremme af vedvarende energi (herefter VE-loven) indeholder 4 nye ordninger for vindmøller - værditabs- og køberetsordning, grøn ordning og garantifond -, som blev sat i kraft den 1. januar 2009 (grøn ordning dog først den 1. juni 2009).

Værditabsordningen blev udtaget til lovovervågning, og evalueringen af ordningen blev over- sendt til Folketinget den 27. juni 2011. Selv om de tre øvrige ordninger ikke var omfattet af lovovervågningen, blev det besluttet, at Energistyrelsen skulle evaluere disse ordninger, her- under køberetsordningen. Det fremgår således af resultatkontrakt 2011-14 mellem Energisty- relsen og Klima- og Energiministeriets (nu Klima-, Energi- og Bygningsministeriet) departe- ment at:

”Køberetsordningen pålægger opstillere af vindmøller at udbyde mindst 20 pct. af nye vindmøller til lokalbefolkningen. Ordningen vedrørende køberet har vist at indeholde en række svage punkter, hvorfor der er behov for særlig fokus på denne. Der udarbejdes derfor en udvidet redegørelse for, hvordan ordningen har virket. I den forbindelse vil det blive vurderet:

- *Hvor mange projekter har været omfattet af køberetsordningen?*
- *Hvilken grad af deltagelse fra lokale borgere har køberetten medført i de kon- krete projekter?*
- *Virker køberetsordningen efter hensigten?*
- *Er der behov for justeringer om de regler, som styrer ordningen?”*

Det fremgår endvidere af resultatkontrakten, at:

”Senest 31. oktober 2011 skal der være udarbejdet en redegørelse til ministeren for, hvordan de 3 ordninger har virket med evt. forslag til ændringer, der kan indgå i forhandlingerne om en ny energipolitisk aftale.”

På baggrund af ovenstående har Energistyrelsen været i dialog med særligt Danmarks Vind- mølleforening, Dansk Energi, DI Energibranchen, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindu- strien om køberetsordningen. Disse organisationer har alle indsendt forslag til ændringer af ordningen (se bilag 1-3). Energistyrelsen har endvidere udsendt et spørgeskema til kontakt- personer for opstillerne, og de indkomne svar danner grundlag for afsnit 4 om køberetsord- ningen i praksis. Endelig har Energinet.dk, som administrerer ordningen, været inddraget. Et udkast til evaluering har endvidere været sendt i høring hos relevante myndigheder og organi- sationer. Høringssvar fra organisationerne og Naturstyrelsen er vedlagt som bilag 4-8. Skæ- ringsdatoen for evalueringen af ordningen er den 1. juli 2011.

2. Resumé af evalueringen

Formålet med køberetsordningen er primært at øge den lokale interesse og opbakning til op- stilling af nye vindmøller gennem et bredt lokalt medejerskab.

Evalueringen viser, at dette ikke er lykkedes i fuldt omfang. Andelene er i over halvdelen af tilfældene blevet solgt, men de er i væsentligt omfang blevet solgt til få store investorer. I en- kelte tilfælde er der dog blevet solgt meget få andele. Der peges på, at dette kan skyldes, at køberetsordningen indeholder en indbygget konflikt i forhold til opstilleren, idet denne ikke har et økonomisk incitament til at fremme ordningen. Herudover giver ordningen mulighed

for, at borgere, som bor indenfor 4,5 km fra opstillingsstedet, køber mange ejerandele med fortrinsret frem for borgere, der bor længere væk.

Energistyrelsen foreslår på den baggrund, at det overvejes at ændre køberetsordningen på en række punkter. Ændringerne skal give bedre mulighed for et bredere ejerskab til møllerne.

Forslagene går ud på følgende:

- Bedre oplysning om udbuddet, dvs. annoncer i mere end én lokalavis, afholdelse af møder om køberetsordningen med deltagelse af Energinet.dk og brug af hjemmeside hos Energinet.dk.
- Forlængelse af udbudsperioden fra 4 til 8 uger.
- Indsættelse af loft over hvor mange andele, de borgere, som bor tættest på møllen kan købe med fortrinsret frem for opstillingskommunens borgere.
- Sikring af at udbuddet sker på så sent et tidspunkt som muligt, dvs. efter byggetilladelsen og inden nettilslutning.
- Ansvarliggørelse af opstilleren i forhold til udbudsmaterialet.
- Anvendelse af revisorinstruks – fortsat ved at blive undersøgt nærmere, herunder om der er behov for en erklæring fra en uafhængig revisor.
- Præcisering af hvad Energinet.dk træffer afgørelse om.
- Ændring af kredsen af købsberettigede for havvindmøller.
- Indskrænkning af undtagelsen for forsøgsmøller til alene at gælde prototypemøller.
- Eventuel ændring af hvilke borgere, der kan købe andele i vindmøller på land, således at det ikke bliver opstillingskommunens borgere, men borgere inden for en bestemt kilometergrænse. Dette forslag er fortsat under vurdering.

Det bemærkes, at enkelte af forslagene medfører forøgede administrative omkostninger for Energinet.dk, som kan have behov for yderligere ressourcer. Energinet.dk skønner, at der samlet for de 4 ordninger er et behov for udvidelse af rammen fra de gældende 6 årsværk til minimum 8 årsværk. Energinet.dk's administrationsomkostninger til køberetsordningen dækkes over Energinet.dk's tariffer.

3. Kort om køberetsordningen

Køberetsordningen blev som en af 4 nye ordninger introduceret med VE-loven den 1. januar 2009 med det formål at fremme udbygningen af vindmøller. Køberetsordningen tager sigte på at øge den lokale interesse og opbakning til opstilling af nye moderne vindmøller og skal desuden bidrage til at stimulere den kommunale interesse i at sikre, at egnede arealer udlægges til opstilling af vindmøller i den kommunale fysiske planlægning, idet kommunens borgere gennem ordningen kan have et incitament til at støtte opstilling af vindmøller i kommunen.

Ordningen går i hovedtræk ud på, at opstilleren skal udbyde mindst 20 % af ejerandelene i vindmøller til lokale borgere, inden møllerne opstilles. Ordningen gælder alle møller over 25 meter med undtagelse af udbudte havvindmøller, forsøgsmøller og husstandsmøller (dvs. møller som er tilsluttet i egen forbrugsinstallation med en maximal effekt på 25 kW).

Udbuddet af de 20 % skal ske på en sådan måde, at provenuet fra udbuddet dækker en forholdsmæssig andel af opstillerens omkostninger til projektet, således at opstilleren og køberne

indskyder samme beløb pr. ejerandel. Prisen pr. andel beregnes ud fra en produktion på 1000 kWh pr. andel.

De borgere over 18 år, som kan deltage i udbuddet er først og fremmest dem, som ifølge folkeregistret har fast bopæl i en afstand af 4,5 km fra opstillingsstedet. Herudover er det borgere i den kommune, hvor vindmøllen opstilles, eller for havvindmøller uden for udbud borgerne i den kommune, hvis kyststrækning ligger nærmest møllen. Der er fortrinsret for borgere inden for 4,5 km fra opstillingsstedet. Ved overtegning er der indført en særlig fordelingsmodel, som afsluttes med en lodtrækning, som foretages af Energinet.dk. De ejerandele, som ikke afsættes gennem udbuddet, kan vindmølleropstilleren frit råde over.

De vindmøller, som omfattes af udbuddet skal drives i en særlig juridisk enhed, og udbudsmaterialet, som beskriver projektet, er underlagt en række lovkrav, f.eks. at det skal indeholde et specificeret anlægs- og driftsbudget, oplysninger om finansiering og hæftelse m.v. Herudover skal udbudsmaterialet være ledsaget af en revisorerklæring.

Udbuddet skal annonceres i lokale aviser i de købsberettigedes områder. Det er fastsat i loven, hvilke oplysninger annoncen som minimum skal indeholde, herunder antal og pris på de ejerandele, som skal udbydes. Fristen for at afgive købstilbud skal være mindst 4 uger fra det tidspunkt, udbuddet annonceres.

Energinet.dk skal godkende, at udbudsmaterialet er udarbejdet og udbuddet af ejerandele er sket i overensstemmelse med reglerne i loven. Energinet.dk's afgørelse kan ikke indbringes for en administrativ myndighed.

Det er en forudsætning for at få udbetalt pristillæg og andre ydelser efter VE-loven, at Energinet.dk har godkendt, at udbudsmaterialet er udarbejdet og udbud af ejerandele er sket i overensstemmelse med reglerne.

Andele, som er afsat gennem udbuddet må ikke stilles dårligere end andre andele i selskabet og kan ikke tvangsindløses.

4. Køberetsordningen i praksis

I perioden fra den 1. januar 2009 til den 1. juli 2011 har 15 vindmølleprojekter gennemført køberetsordningen¹. Hertil kommer 2 vindmøller, som er opstillet af erhvervsvirksomheder. Ingen havvindmøller har i perioden gennemført køberetsordningen.

Årsagen til det relativt lave antal projekter i perioden på 2 ½ år er bl.a., at VE-loven indeholder en længere overgangsordning, og at en række projekter er blevet undtaget fra køberetsordningen, fordi de er forsøgsmøller. Nedenstående oplysninger om køberetsordningen baserer sig på besvarelser af spørgeskemaer, som er udsendt til kontaktpersoner for de 15 vindmølleprojekter på land. Evaluering af køberetten i forhold til møller udbudt af erhvervsvirksomheder og undtagelsen for forsøgsmøller følger af afsnittene 6.10. og 6.11.

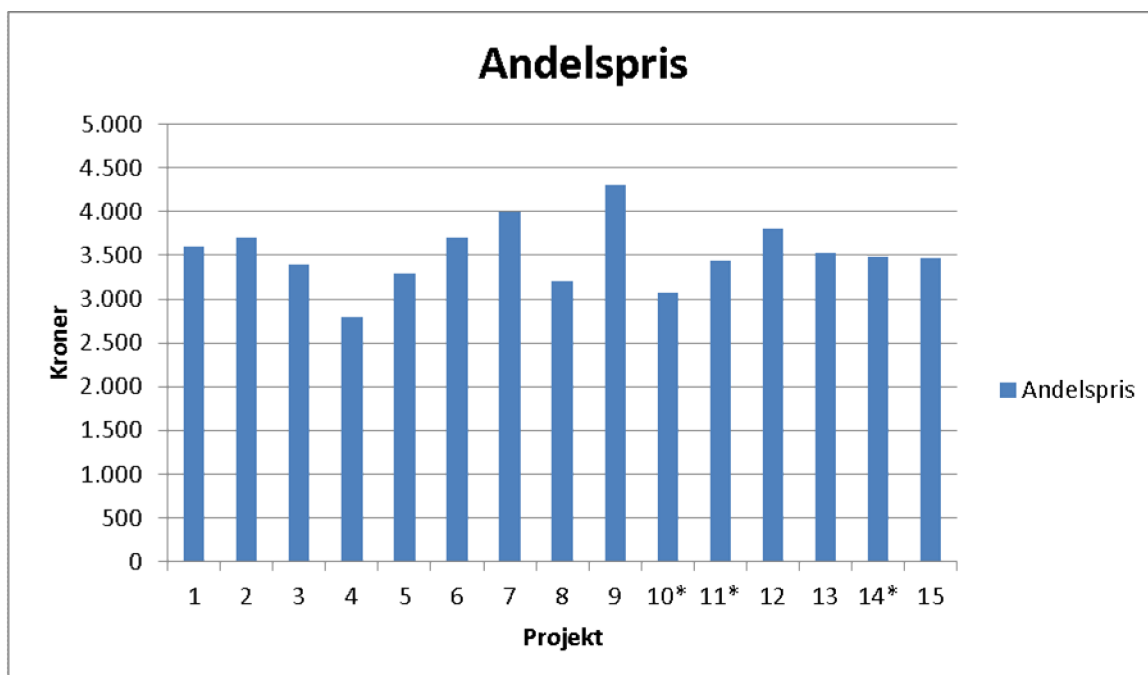
¹ Projekterne er: Bindsbøl Vind, Brorstrup Vind, Fjordsidevej Vindmøllepark, Haslund Kær Vindpark, Holmen Vind, Lem Kær, Lønborg Hede Vind, Ovnbøl, Rens Hedegaard, Svoldrup Kær, Vesterbarde Vindpark, Vindpark Hald, Vindpark Aalestrup, Vindpark Døstrup, og Ærø Vind 4.

De 15 vindmølleprojekter omfatter 69 vindmøller eller i alt ca. 198 MW (dvs. at møllerne i gennemsnit er lidt under 3 MW). Møllerne er opstillet eller forventes opstillet i kommunerne Lemvig, Mariagerfjord, Randers (2 projekter), Rebild, Ringkøbing-Skjern (5 projekter), Vardø, Vesthimmerland (2 projekter), Ærø og Aabenraa. I projekterne er der alene foretaget et minimumsudbud på 20 % af projektet med undtagelse af projektet på Ærø, hvor hele projektet er blevet udbudt under køberetsordningen. Det betyder, at der samlet set i de 15 projekter er udbudt ca. 44 MW, når hele Ærø projektet regnes med.

De 20 % er blevet udbudt i enten et I/S eller et K/S, og det er blevet foretrukket at opdele projekterne, således at udbuddet kommer til at berøre færrest mulige møller i projektet. Eksempelvis er et projekt bestående af 2 møller blevet udbudt på en sådan måde, at udbuddet vedrører 40 % af én mølle, og et projekt bestående af 5 møller er blevet udbudt på en sådan måde, at udbuddet vedrører én hel mølle.

4.1. Prisen på vindmølleandele

Prisen på andele varierer fra kr. 2.800,- til kr. 4.300,- med en gennemsnitlig pris på kr. 3.517². Andelsprisen på det enkelte projekt fremgår endvidere af nedenstående diagram 1. Projekterne er i diagrammet angivet i den rækkefølge, som udbuddet er sket i. Nr. 1 er det første udbud og nr. 15 er det seneste.

* Angiver at der er lavere udbetaling, da der er delvis finansiering i projektet.

4.2. Købere af vindmølleandele

Antallet af købere til de udbudte 20 % i de 15 projekter udgør i alt 335 personer³. Antallet af købere varierer fra 5 til 60 personer pr. projekt med et gennemsnit på ca. 22 personer. Der er

² Det er for 3 af projekterne oplyst, at udbetalingen er lavere, idet en del af andelsprisen er finansieret i projektet. Ved beregningen er medtaget andelens fulde værdi.

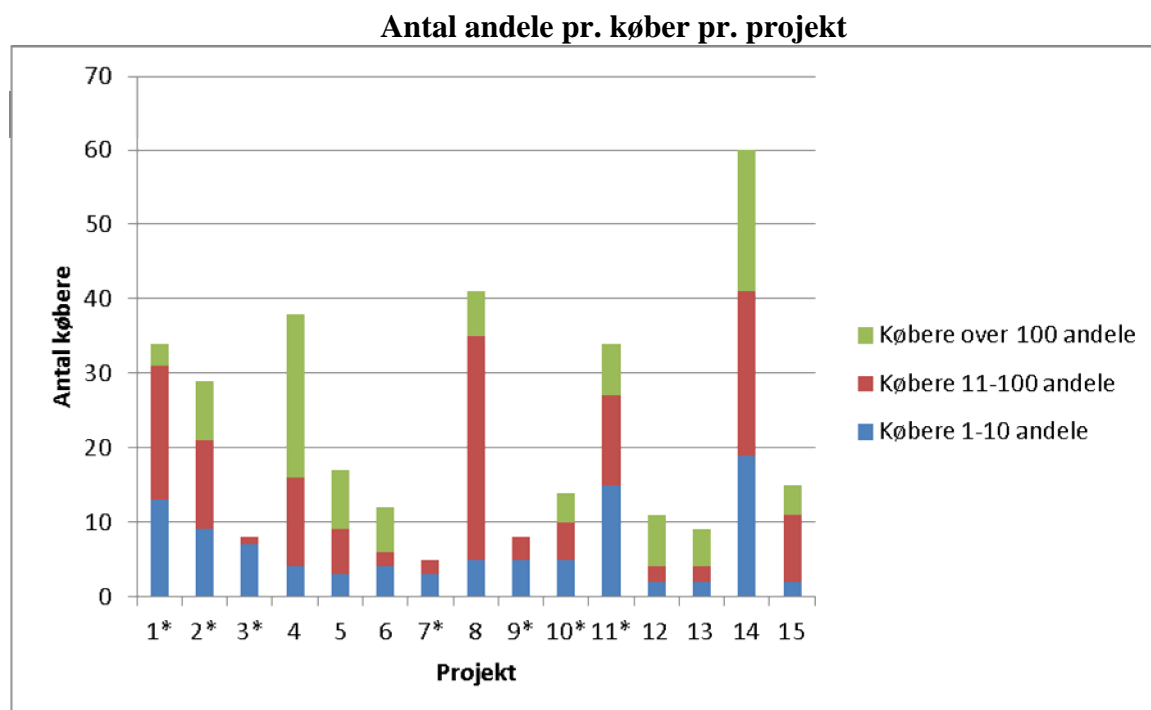
³ Det er oplyst, at der er 204 købere til Ærø vindmølleprojektet. Ved beregningen er anvendt 20 % heraf for at kunne sammenligne med de øvrige projekter.

købt andele under køberetsordningens 20 % i de 15 projekter for i alt kr. 270.032.211⁴. Den gennemsnitlige køber har købt andele for ca. kr. 806.066.⁵

Det gennemsnitlige køb af andele dækker dog over en stor spredning, idet

98 personer har købt 1-10 andele,
138 personer har købt 11-100 andele og
99 personer har købet over 100 andele.

Nedenstående diagram 2 viser, hvor mange andele de enkelte købere har købt pr. projekt, fordelt på kategorierne 1-10 andele, 11-100 andele og over 100 andele. Projekterne er angivet i samme rækkefølge som i diagram 1. Ved Ærø vindmølleprojekt er antallet angivet for 20 % af de solgte andele for at kunne sammenligne med de andre projekter.

*I disse projekter er ikke alle andele blevet solgt.

Sammenholdes diagram 1 med diagram 2 ses, at der ikke er nogen klar sammenhæng mellem pris og antallet af købere.

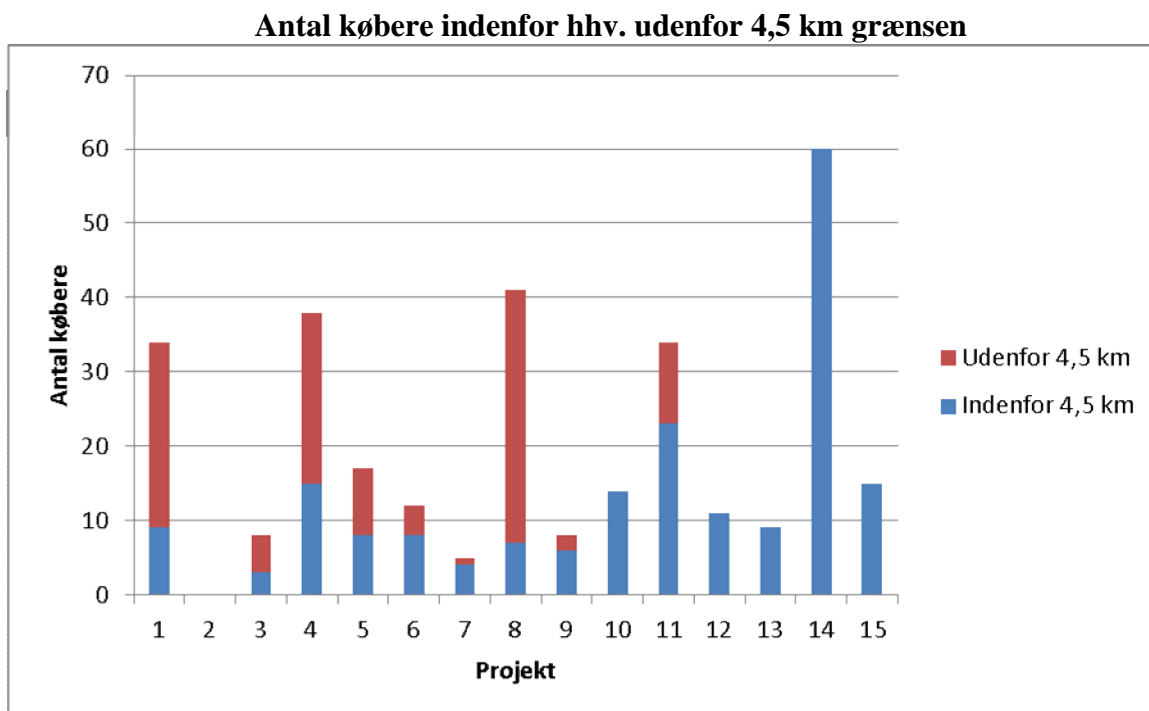
I gennemsnit er der solgt ca. 68 % af de udbudte andele pr. projekt. Det dækker over en større spredning. 8 af projekterne har således solgt 100 % af de udbudte andele, mens 7 projekter kun har solgt dele af de udbudte 20 %. Af de 7 projekter, hvor ikke alle andele er solgt, er der 3 projekter, hvor der alene er solgt omkring 1-2 % af de udbudte andele. Herefter er det laveste antal solgte andele lidt under 30 %.

⁴ I de 3 projekter, hvor andelen delvis er finansieret i projektet, er andelen medregnet til fuld værdi.

⁵ Hvis hele Ærø-projektet medregnes er der købt andele for 320.581.971 kr., hvilket giver en gennemsnitlig investering på ca. 643.739 kr.

I 5 projekter er der alene solgt andele til borgere inden for 4,5 km fra opstillingsstedet, som har fortrinsret frem for andre borgere i opstillingskommunen.

Nedenstående diagram 3 viser, hvor mange købere pr. projekt, som bor inden for 4,5 km fra opstillingsstedet, henholdsvis uden for 4,5 km i opstillingskommunen. Projekterne er angivet i samme rækkefølge som i diagram 1 og 2. Ved Ærø vindmølleprojekt er antallet angivet for 20 % af de solgte andele for at kunne sammenligne med de andre projekter.

Sammenholdes diagram 3 med diagram 2 ses, at der også i de tilfælde, hvor der alene er solgt til borgere inden for 4,5 km grænsen, er købere, som har foretaget større investeringer (over 100 andele).

4.3. Videre salg og omsættelighedsbegrænsninger

Det er i 5 af projekterne oplyst, at nogle af køberne har videresolgt deres andele. I 1 projekt drejer det sig om videresalg i perioden mellem 3 og 6 måneder fra tildeling af andele. I 3 projekter drejer det sig om videresalg over 6 måneder efter, at ejerandele er blevet tildelt, og i det sidste projekt drejer det sig om en overdragelse mellem ægtefæller, som er sket inden for 3 måneder efter tildeling af ejerandele.

Alle vedtægterne for den juridiske person, som ejerandele er købt i, indeholder en eller anden form for omsættelighedsbegrænsning. Det drejer sig primært om forkøbsrettigheder (i varierende omfang) for andre interessenter eller kommanditister.

4.4. Annoncering og udbud

Det er oplyst for 6 af projekterne, at de alene har indsat de lovpligtige annoncer i lokalaviser. 9 af projekterne oplyser, at der også er gjort opmærksom på udbuddet på en hjemmeside. Herudover har der i et enkelt projekt været afholdt møde om køb af andele i det lokale penge-

institut, der også finansierer en del af lavet, ligesom der i et andet projekt er rettet henvendelse plus afholdt møde for interesserede lokale pengeinstitutter og revisorer.

Projekterne har normalt anvendt en udbudsperiode, som ligger tæt på minimumsperioden på 4 uger. 2 af projekterne har haft en udbudsperiode på 5 uger, og for Ærø projektet var udbudsperioden ca. 6 uger. Udbudsperioderne ligger spredt over hele året, dvs. også i månederne juli og december.

Det er forskelligt, hvornår udbuddet er afholdt. 7 projekter er annonceret i forbindelse med (eller meget tæt på) indkaldelsen til mødet om værditab, som skal afholdes inden 4 uger før udløbet af høringsfristen for det offentliggjorde forslag til kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse.

Det varierer, hvornår udbuddet er afholdt i forhold til opstillingen af møllen. Et enkelt projekt er således udbudt i juni 2009, mens møllerne først forventes opstillet i 4. kvartal 2011, dvs. mere end 2 år efter udbuddet har været afholdt. Andre projekter er udbudt tættere på det tidspunkt, hvor opstillingen er påbegyndt. I 2 projekter er der således mindre end 3 måneder mellem udbuddets start og opstillingens påbegyndelse.

Nettilslutningen ligger typisk relativt tæt på opstillingens påbegyndelse dvs. op til et par måneder efter opstillingen, men der kan gå længere tid. Et enkelt projekt angiver f.eks., at der går over 10 måneder. I forhold til byggetilladelsen er 2 projekter blevet udbudt efter byggetilladelsen forelå, mens det for de øvrige projekter (2 af projekterne har endnu ikke fået byggetilladelse) gælder, at udbudsperioden er påbegyndt mellem ca. 2½ måned og lidt over 2 år før byggetilladelsen blev givet. Opstillingen påbegyndes normalt mellem ca. 3 og 7 måneder efter byggetilladelsen foreligger, men i et enkelt tilfælde blev byggetilladelsen givet så sent, at opstillingen blev påbegyndt umiddelbart efter.

Nedenstående tabel viser, hvornår projekterne ca. er blevet udbudt i forhold til byggetilladelse, påbegyndelse af opstilling og nettilslutning. I de tilfælde, hvor opstilling og nettilslutning endnu ikke er sket, er anvendt det forventede tidspunkt, hvis det er angivet. Således kan perioden mellem udbud og byggetilladelse opgøres for 13 projekter, mens perioden mellem udbud og opstilling henholdsvis nettilslutning kan opgøres for 10 projekter. Kasserne angiver antallet af projekter.

Antal projekter ift. tidspunkt for byggetilladelse, opstilling og nettilslutning

	Før udbud	Mindre end 6 mdr. efter udbud	6-18 mdr. efter udbud	Mere end 18 mdr. efter udbud
Byggetilladelse	2	7	3	1
Opstilling		2	7	1
Nettilslutning		2	5	3

I øvrigt er det for 7 af projekterne blevet oplyst, at den virksomhed, som der er udbudt andele i, har transaktioner med virksomheder, som direkte eller indirekte ejer eller har ejet andele i virksomheden. 3 har undladt at besvare dette spørgsmål, og de øvrige 5 svarer nej.

4.5. Energinet.dk's administration

Energinet.dk har oplyst, at de anvender ca. 0,45 årsværk på køberetsordningen. Energinet.dk forventer imidlertid, at der i det kommende år skal afsættes ekstra ressourcer til administration af ordningen. Dette skyldes, at Energinet.dk forventer, at der inden for den nærmeste fremtid skal behandles omkring 37 projekter under køberetsordningen. Energinet.dk har i perioden fra ordningens ikrafttræden i 2009 til september 2011 behandlet eller behandler 25 vindmølleprojekter under ordningen⁶.

Energinet.dk skønner, at der samlet for de 4 ordninger er et behov for udvidelse af rammen fra de gældende 6 årsværk til minimum 8 årsværk. Det konkrete behov vil variere afhængigt af ordningernes præcise udformning samt antallet af projekter.

5. Vurdering af køberetsordningen

Efter 2 ½ år med køberetsordningen må det konstateres, at køberetsordningen ikke fuldt ud virker efter sin hensigt. Det er kun få borgere i møllernes nærområde og opstillingskommune, som har købt andele i møllerne. Selv om alle udbudte andele er solgt i over 50 % af projekterne, er der få købere pr. projekt. Dette betyder, at der er relativt mange store investorer og gennemsnitsinvesteringen udgør da også over 800.000 kr. Undersøgelsen viser herudover, at udbuddet kan ligge på uheldige tidspunkter, f.eks. i juli måned, og at opstillerne ikke af sig selv vælger at oplyse væsentligt om udbuddene ud over de minimumskrav til annoncering, som fremgår af VE-loven. Endelig viser undersøgelsen, at udbuddet ofte er holdt meget tidligt i processen, førend der er fuld klarhed over tilladelser og økonomi.

Det må antages, at der er en flerhed af faktorer, som er baggrunden for dette. Særligt kan det spille en rolle, at opstilleren oftest ikke har et økonomisk incitament til at fremme udbuddet. Provenuet fra udbuddet skal alene dække en forholdsmæssig andel af omkostningerne til projektet. Opstilleren dækker således også selv en forholdsmæssig andel af de administrative omkostninger ved udbuddet. Herudover kan det heller ikke udelukkes, at opstilleren har overvejet fordelene ved ikke at sælge alle 20 %, idet opstilleren frit kan disponere over usolgte andele og derved eventuelt sælge dem med fortjeneste.

Herudover giver ordningen mulighed for, at borgere, som bor indenfor 4,5 km fra opstillingsstedet køber mange ejerandele med fortrinsret frem for borgere, der bor længere væk.

Undersøgelsen viser således, at det er nødvendigt at overveje, i hvilket omfang køberetsordningen skal ændres med henblik på at sikre et bredere ejerskab til møllerne.

Det er ikke indgået i evalueringen, om 20 % grænsen i sig selv er hensigtsmæssig. Det bemærkes i den forbindelse, at efter EF-Domstolens praksis indebærer EF-Traktatens artikel 43 et forbud mod restriktioner, som hindrer, hæmmer eller gør det mindre interessant for en EU-borger at etablere sig på en anden medlemsstats område. Justitsministeren har i brev af 3. oktober 2008 til Energistyrelsen på forespørgsel givet udtryk for, at det er tvivlsomt, om en forøgelse til 33,3 % af den ejerandel, der skal udbydes, vil være forenelig med EU-retten.

---

⁶ Efter 1. juli 2011 har Energinet.dk oplyst, at de i september 2011 har behandlet eller behandler følgende projekter under køberetsordningen: Ejsing, Hagesholm, Hejring, Kolstrupvej, Lerchenborg, Mintebjerg, Troldhede og Vildbjerg.

6. Forslag til ændring af køberetsordningen

Der er et generelt ønske om at ændre ordningen med henblik på at sikre, at borgere i videre omfang får mulighed for at købe andele.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien er kommet med en række fælles forslag til ændringer af ordningen. Endvidere er Danmarks Vindmølleforening kommet med en række supplerende forslag.

Herudover er DI Energibranchen kommet med en række kommentarer, som også forholder sig kritisk til selve ordningen. DI anfører således, at det er en ulempe ved køberetsordningen, at det kan være uhensigtsmæssigt at skulle offentliggøre budgetter. Budgetter kan indeholde priser og vilkår i forhold til bl.a. leverandører, som det for vindmølleopstiller ikke er ønskeligt, at konkurrenter får indblik i ved offentliggørelse i forbindelse med køberetsudbuddet.

Et udkast til evaluering har været sendt i høring hos relevante myndigheder og organisationer. I den forbindelse vurderer KL generelt, at køberetsordningen har medvirket til en positiv lokal forankring af vindmøller og bakker op om Energistyrelsens anbefalinger. KL bemærker dog, at høringen ikke har været politisk behandlet i KL og tager derfor forbehold for en senere politisk behandling.

Danmarks Vindmølleforening finder med en enkelt undtagelse, at de hovedpunkter, som Energistyrelsen opstiller, alle er relevante og nødvendige ændringer. Dansk Energi, DI Energibranchen og Vindmølleindustrien er herudover kommet med nogle yderligere bemærkninger til forslagene.

Nedenfor gennemgås udvalgte problemstillinger i forhold til ordningen. De indkomne forslag og bemærkninger fra branchen - herunder fra høringen - vil blive behandlet, hvor det er relevant. Ændringsforslagene har til formål at sikre, at flere borgere investerer i vindmølleandele.

Det bemærkes yderligere, at Energistyrelsen under høringen er blevet opmærksom på, at det bør undersøges nærmere, om de gældende regler, hvorefter opstilleren kan vælge enten at udbyde en del af hele projektet eller udskille dele af projektet til et udbud, i tilstrækkelig grad tager højde for, at møllerne ikke producerer samme mængde el og dermed ofte ikke giver samme afkast.

6.1. Krav til udbudsmaterialet

VE-loven indeholder regler om, hvad udbudsmaterialet skal indeholde. Udbudsmaterialet skal beskrive projektet og bl.a. indeholde oplysninger om selskabets vedtægter, et specificeret anlægs- og driftsbudget, finansiering, hæftelsens omfang pr. andel, antal og pris på de udbudte ejerandele og frister og betingelser for afgivelse af købstilbud. Udbudsmaterialet skal fremhæve oplysninger om hæftelsens omfang pr. andel, antal og pris på de udbudte ejerandele og frister og betingelser for afgivelse af købstilbud. Hvis vindmøllen drives i et selskab med personlig hæftelse, skal det tillige fremhæves, i hvilket omfang vedtægterne giver mulighed for at stifte gæld. Udbudsmaterialet skal være ledsaget af en erklæring fra en statsautoriseret revisor, se afsnit 6.2. om revisors rolle.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien finder, at en af grundene til, at køberetsordningen ikke fuldt ud virker efter hensigten er, at

VE-loven kun indeholder svage rammer for, hvordan køberetsordningen skal gennemføres i praksis, herunder kravene til udbudsmaterialet.

Energistyrelsens bemærkninger:

VE-lovens krav til udbudsmaterialets indhold er nødvendigvis generelle. Reglerne om prospekter ved offentlige udbud af visse værdipapirer er f.eks. også af generel karakter. Energistyrelsen er dog ved at undersøge, om der er behov for fastsættelse af særlige regler om forhold, som er specifikke for vindmølleudbud.

Energistyrelsen foreslår herudover, at det overvejes at supplere med et krav om en erklæring fra de ansvarlige for udbuddet, dvs. opstilleren, jf. nedenfor.

Det følger af prospektbekendtgørelsen for offentlige udbud mellem 100.000 euro og 2.500.000 euro af visse værdipapirer, at:

”De ansvarlige skal erklære, at oplysningerne i prospektet dem bekendt er rigtige, og at prospektet efter deres overbevisning indeholder de oplysninger, der anses for fornødne for, at investorerne og deres investeringsrådgivere kan danne sig et velbegrundet skøn over udstederens aktiver og passiver, finansielle stilling, resultater og fremtidsudsigter samt over en eventuel garant og over de rettigheder, der er knyttet til de værdipapirer, der udbydes til offentligheden.”

Selv om VE-loven indeholder regler om revisorerklæring, vil en lignende ansvarserklæring fra opstilleren øge opmærksomheden på de oplysninger, som afgives i forbindelse med udbud, som ikke er omfattet af prospektbekendtgørelsen.

Energistyrelsen skal herudover bemærke, at det for en del af projekterne er angivet, at den virksomhed, hvori ejerandele udbydes, har transaktioner med virksomheder, som direkte eller indirekte ejer eller har ejet andele i virksomheden. Det bemærkes, at transaktioner med interesseforbundne parter ikke må kunne føre til, at kravet om, at provenuet fra udbuddet skal dække en forholdsmæssig andel af opstillerens omkostninger, ikke overholdes. Energistyrelsen overvejer, om der kan stilles forslag om yderligere regulering på dette punkt, se også afsnit 6.2. om revisors rolle.

6.2. Revisors rolle

Udbudsmaterialet skal være ledsaget af en erklæring fra en statsautoriseret revisor, hvori det er påset, at vindmøllen drives i en selvstændig juridisk enhed, at det ved personlig hæftelse fremgår af vedtægterne, i hvilket omfang vedtægterne giver mulighed for at stifte gæld, at omfanget af hæftelsen pr. andel er oplyst, at prisen på ejerandele er fastsat i overensstemmelse med reglerne herom, og at oplysningerne om økonomiske forhold i øvrigt er retvisende.

Danmarks Vindmølleforening finder ikke revisorerklæringen tilstrækkelig. Foreningen ønsker, at det præciseres, hvad revisor skal tage stilling til. I den forbindelse bør det fastsættes, hvad der forstås ved ”kosttægte priser”, og hvordan det skal vurderes. En vurdering af hvordan den kommercielle del af vindmølleprojektet og andelsdelen er adskilt kunne også indgå i revisorens arbejde. Danmarks Vindmølleforening finder endvidere, at det kan signalere sikkerhed og troværdighed overfor lokale købere, at erklæringen om udbudsmaterialet ikke må udstedes af den samme revisor, der har udarbejdet udbudsmaterialet for opstiller.

I forbindelse med høringen understreger Dansk Energi og Vindmølleindustrien, at de ikke mener, at der er behov for en revisorinstruks eller inddragelse af en uafhængig revisor. Det eksisterende regelsæt vurderes at være tilstrækkeligt. DI Energibranchen sætter ligeledes spørgsmålstegn ved nødvendigheden af en revisorinstruks og henstiller i givet fald til, at en sådan udarbejdes i samarbejde med branchens parter.

Energistyrelsens bemærkninger:

Energistyrelsen finder, at det bør overvejes at udarbejde en revisorinstruks. Energistyrelsen er ved at undersøge hvilke krav, der kan stilles til revisor, og i hvilket omfang det vil løse de rejste spørgsmål. Det kan herefter overvejes, om der er behov for, at erklæringen skal indhentes fra en uafhængig revisor.

En eventuel revisorinstruks vil i øvrigt blive sendt i høring bl.a. blandt branchens parter, inden den udstedes.

6.3. Information om udbud

Reglerne om information om udbuddet findes i VE-lovens §§ 14 og 15. Hovedprincippet er, at opstilleren skal udarbejde udbudsmateriale, som ledsages af en revisorerklæring om især de økonomiske forhold i projektet. Udbuddet skal som minimum offentliggøres ved tydelig annoncering i lokale aviser. Annonceringen kan ske i forbindelse med indkaldelse til det lovpålagte møde om værditabsordningen. Der er ikke krav om, at der afholdes møde om køberetsordningen.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien opfordrer til bedre lokal information om køberetsmuligheden. Det kan f.eks. være en fælles mere offentlig hjemmeside, hvor allerede eksisterende information formidles vedrørende nye vindmølleprojekter. De foreslår, at Energinet.dk opretter og driver hjemmesiden. Danmarks Vindmølleforening mener, at der herudover bør holdes et særskilt møde for information til lokalbefolkningen om køberetten, eventuelt med deltagelse af Energinet.dk. Lokal information sikres ved mere specificerede krav til annoncering og oplysning, f.eks. annoncering i mere end én lokal avis og krav om elektronisk adgang til information om projekt på egen hjemmeside.

I forbindelse med høringen anbefaler Danmarks Vindmølleforening yderligere, at myndighederne inddrages i afholdelsen af et tidligt informationsmøde og evt. andre informationsaktiviteter, så borgerne kan informeres uvildigt og objektivt om planlægningsprocessen, køberetten og de andre ordninger.

KL understreger, at en bedre information om ordningen i høj grad kan være med til at styrke og sprede lokalt ejerskab til vindmøller. KL støtter således et særskilt møde om ordningen, en fælles hjemmeside om udbud, standardannoncer og et øget annonceringskrav.

I forbindelse med høringen anfører Dansk Energi og Vindmølleindustrien, at det er hensigtsmæssigt, at der ved udbud af andele finder et aktivt informations- og salgsarbejde sted. Organisationerne finder dog ikke, at der bør ske yderligere annoncering i lokale aviser og peger i stedet på en fælles mere offentlig hjemmeside og standardannonce som mulige tiltag. Dansk Energi, Vindmølleindustrien og DI Energibranchen mener, at informationsmødet bør ske i re-

gi af det lovpligtige møde om værditab. Flere møder giver øgede administrative byrder for opstiller.

Energistyrelsens bemærkninger:

Der er behov for, at information om udbuddet til borgerne forbedres, hvis ejerskabet skal spredes mere. Det kan ske på flere måder. Ved valg af måde bør det indgå i overvejelserne, at de yderligere forpligtelser på den ene side ikke pålægger opstilleren eller eventuelt kommunen unødvendige omkostninger og på den anden side giver en realistisk mulighed for, at de relevante borgere modtager de nødvendige oplysninger.

Annoncering

I dag skal annonceringen som minimum ske én gang i de lokale aviser i de købsberettigedes områder. Der kan imidlertid være flere lokale aviser i et område, hvoraf visse borgere kun læser den ene, mens andre borgere læser den anden. Minimumskravet kan derfor udvides til annoncering i mindst to lokalaviser eller eventuelt også en regional avis.

Informationsmøder

En annonce i en lokal avis giver ikke mulighed for at stille spørgsmål til opstilleren. Da udbuddet også henvender sig til borgere, som ikke er investeringsvante, findes det hensigtsmæssigt, at der afholdes et møde om udbuddet under udbudsperioden. Oplysninger om dette møde skal fremgå af annoncen, og mødet skal afholdes senest 4 uger før udbudsperiodens afslutning. Hvis mødet måtte blive aflyst, må udbudsperioden forlænges. Ved forlængelse af udbudsperioden skal der ske fornyet annoncering. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at forlænge udbudsperioden til minimum 8 uger, se afsnit 6.7. om udbudsperiodens længde.

Efter forslaget i afsnit 6.6. om tidspunktet for udbuddet adskilles køberetsordningen tidsmæssigt fra værditabsordningen. Det offentlige møde om værditabsordningen knytter sig til planprocessen og ligger derfor tidligt i processen, mens udbuddet efter køberetsordningen først foreslås at ligge efter byggetilladelsen og senest inden nettilslutning af møllen. Det foreslås derfor på baggrund af høringen, at det tidlige møde om værditabsordningen også anvendes som informationsmøde for de øvrige ordninger, herunder køberetsordningen.

På denne måde kan borgerne opnå information om køberetsordningen på to møder, som ligger under planprocessen henholdsvis under selve udbuddet.

Det foreslås endvidere, at Energinet.dk får mulighed for at deltage i møderne, så borgerne også kan få generel information om bl.a. køberetsordningen samt få besvaret spørgsmål.

Energistyrelsen finder, at værdien af det ekstra møde under udbuddet overstiger de - ret beskedne - yderligere administrative omkostninger, som opstiller måtte få.

Hjemmeside

Det er imidlertid ikke alle borgere, som i dag læser lokale og regionale aviser på jævnlig basis. Undersøgelsen viser, at godt 60 % af projekterne også har gjort opmærksom på udbuddet på en hjemmeside. Dette er ikke tilstrækkeligt, ligesom det må antages at være forskelligt, hvilke oplysninger, der ligger på hjemmesiderne. Det foreslås derfor, at oplysninger om udbuddet med relevante dokumenter også skal fremgå af en hjemmeside, som administreres af

Energinet.dk. Denne hjemmeside vil også kunne oplyse om køberetsordningen generelt og indeholde henvisninger til anden relevant lovgivning, f.eks. skattelovgivning.

Ved at have en bestemt hjemmeside opnås, at oplysninger om et udbud, uanset hvor det måtte finde sted, altid vil kunne læses et sted. Annoncerne i ugebladene skal også henvise til denne hjemmeside, ligesom kommunen i planprocessen med fordel kan oplyse om, at borgerne kan læse mere om køberetsordningen på denne hjemmeside. Herudover vil opstilleren også i forbindelse med mødet om værditabsordningen kunne henvise hertil. Det bemærkes, at hjemmesiden alene må have til formål at synliggøre køberetsordningen og udbuddene. Energinet.dk kan ikke påtage sig ansvaret for udbuddene.

For at sikre den bedst mulige information til borgerne om udbuddet, foreslås det herudover, at annonceringen skal baseres på en standardannonce. Der vil blive udarbejdet retningslinjer herfor. Annonce, udbudsmateriale m.v., skal fortsat forhåndsgodkendes af Energinet.dk.

6.4. Hvem skal kunne købe?

VE-loven opererer med to geografisk bestemte grupper af mulige købere i en udbudsrunde. Den første gruppe er borgere, som har fast bopæl i en afstand af 4,5 km fra opstillingsstedet. Den anden gruppe (ved landvindmøller) er borgere, og som bor længere væk, men har fast bopæl i opstillingskommunen. Den første gruppe har fortrinsret til køb af andele.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien anfører, at det kan overvejes at indføre et loft over antal andele pr. borger. Danmarks Vindmølleforening foreslår konkret, at der indføres et loft over andele, som den første gruppe har fortrinsret til. Det foreslås således, at der ved første optælling af købsønsker lægges et loft på max. 100 andele (evt. 200 andele) pr. person. Er alle andele ikke hermed solgt, fordeles de resterende i forhold til købernes ønsker og evt. de gældende regler om fordeling, når antallet af bud overstiger antallet af udbudte ejerandele.

I forbindelse med høringen henviser Dansk Energi og Vindmølleindustrien til Energistyrelsens forslag om en grænse på 50 andele og anfører, at en loftsmødel er et konstruktivt forslag. KL angiver ligeledes, at en sikring af, at beboere også uden for en afstand af 4,5 km gives mulighed for at købe ejerandele vil understøtte en bredere lokal forankring af vindmøller.

I forbindelse med høringen angiver KL, at en kilometergrænse i relation til landmøller i stedet for en kommunegrænse vurderes at være et godt parameter, idet vindmøllernes synlighed ikke tager hensyn til kommunegrænser. Danmarks Vindmølleforening anbefaler derimod kraftigt, at den nuværende afgrænsning med kommunegrænsen bibeholdes. Dette beror bl.a. på, at køberetsordningen indgår som et planlægningsincitament for opstillingskommunen. Dansk Energi og Vindmølleindustrien mener ligeledes, at den nuværende ramme sender de rigtige signaler i forhold til køberetten. En ændring fra kommunegrænse til kilometergrænse vil af kommuner kunne opfattes som et forringet incitament til at løfte planlægningsopgaven.

Energistyrelsens bemærkninger:

Fortrinsretten til borgere med fast bopæl inden for 4,5 km grænsen i den gældende VE-lov skal sikre, at borgerne i den umiddelbare nærhed af møllerne får mulighed for at købe andele. Fortrinsretten giver dog samtidig mulighed for, at borgere inden for 4,5 km grænsen køber alle andele, selv om der måtte være andre borgere i opstillingskommunen uden for 4,5 km

grænsen, som ønsker at købe andele og afgiver bud herpå. Dette gælder, selv om det er få borgere inden for 4,5 km grænsen, som køber alle andele.

Undersøgelsen af de 13 projekter viser, at der i visse projekter kun er solgt andele til borgere inden for 4,5 km grænsen, hvoraf en væsentlig del af køberne har købt over 100 andele. Det kan derfor ikke udelukkes, at der har været købere uden for 4,5 km grænsen, som er blevet afvist.

For at undgå at fortrinsretten modvirker spredning i ejerskabet samtidig med, at de nærmeste beboere opnår en vis fortrinsstilling, kan det derfor overvejes at sætte en grænse for fortrinsretten. Da sigtet med ordningen er at opnå et bredt ejerskab til vindmøllen, bør grænsen for fortrinsretten ikke sættes for højt. Med udgangspunkt i en gennemsnitlig andelspris på omkring 3.500,- kr. vil en grænse på 200 andele udgøre en investering i størrelsesordenen 700.000 kr., hvilket vurderes at være for højt. En grænse på 100 andele, som udgør en investering i størrelsesordenen 350.000 kr., vurderes ligeledes at ligge i den høje ende. Energistyrelsen foreslår derfor, at grænsen sættes ved 50 andele eller en investering på omkring 175.000,- kr. Det skal understreges, at grænsen ikke betyder, at beboere indenfor 4,5 km grænsen ikke kan købe flere andele. Andelene skal blot udbydes til en større kreds først, således at flere får mulighed for at købe sig ind.

Energistyrelsen har i forbindelse med evalueringen overvejet, om det fortsat skal være borgerne inden for opstillingskommunen, som skal være berettigede til at købe andele, eller om kommunegrænsen skal erstattes af en kilometergrænse. Valg af opstillingskommune som grænse betyder, at det bliver forskelligt fra projekt til projekt, hvor langt væk man skal bo fra en mølle for at kunne købe andele. Planlægningsudvalget for vindmøller har opereret med en fjernzone på 10-16 km, som er defineret som det område, hvor vindmøllerne fortsat er synlige i landskabet, men de er underlagt andre, mere dominerende landskabslementer, og påvirker ikke landskabsoplevelsen i væsentlig grad. På den baggrund foreslås at der i stedet for kommunegrænsen opereres med en kilometergrænse på 16 km, som er den yderste grænse, som planlægningsudvalget for vindmøller har opereret med.

Efter dette forslag vil der således blive opereret med to kilometergrænser på henholdsvis 4,5 og 16 km.

Forslaget om ændring af kommunegrænse til kilometergrænse kræver yderligere afklaring. Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi og Vindmølleindustrien er uenige, mens KL har erklæret sig enig. Under henvisning til at KL har taget forbehold for deres politiske behandling, vil Energistyrelsen afvente resultatet af denne, førend der tages endelig stilling til, om forslaget bør opretholdes.

6.4.1. Særlig udbudsgrænse for havvindmøller

VE-loven opererer også med to geografisk bestemte grupper af mulige købere i en udbudsrunde for havvindmøller. Den første gruppe er borgere, som har fast bopæl i en afstand af 4,5 km fra opstillingsstedet. Den anden gruppe er borgere, og som bor i den kommune, hvis kyststrækning ligger nærmest møllen. Den første gruppe har fortrinsret til køb af andele.

I forbindelse med høringen har Dansk Energi og Vindmølleindustrien gjort opmærksom på, at modellen med krav om 20 % medejerskab ikke som udgangspunkt kan overføres til havvind-

møller. Dette skyldes, at projekter på havet som udgangspunkt har en langt større skala og økonomi end projekter på land og er mere risikable at investere i end landvindmøller. Organisationerne finder derfor, at det er vanskeligt at forestille sig, at et tilsvarende antal andele kan omsættes for havvindmøller.

Energistyrelsens bemærkninger:

Havvindmøller uden for udbud er omfattet af køberetsordningen. Den gældende afgrænsning af borgere, der kan købe andele, tager ikke højde for, at havvindmøller kan ligge længere væk fra kysten, og at det ikke altid er klart, hvor præcis havvindmøller kommer til at ligge førend meget sent i processen. Ved et tidligt udbud kan det således være uklart, hvilken kommunes kyststrækning, der ligger nærmest møllen. Herudover kan det ikke udelukkes, at de enkelte møller i en havvindmøllepark kan ligge nærmest flere kommuner pga. øer. Herudover er kommunerne ikke planmyndighed på havet, hvorfor der ikke er nogen særlig tilknytning til en opstillingskommune.

Ved at lægge udbuddet sent i processen som foreslået i afsnit 6.6. om tidspunktet for udbuddet, vil der ikke længere være tvivl om placeringen af vindmøllerne. På den anden side kan der opstå situationer, hvor møller ligger nærmest hver sin kommune. Det foreslås derfor, at det overvejes at ændre gruppen af borgere, som har adgang til at købe ejerandele i havvindmøller. Det foreslås, at det i stedet for borgerne i den kommune, hvis kyststrækning ligger nærmest møllen, bliver borgerne i de kommuner, som har kyststrækning, der ligger inden for en grænse på 16 km fra møllen. Borgere, som bor i en radius af 4,5 km fra møllen, vil fortsat have fortrinsret, hvilket har betydning ved møller, som står tæt på kysten. Forslaget indebærer herudover, at møller som ligger længere væk end 16 km fra kysten, ikke omfattes af køberetsordningen. Der er dog mulighed for at stille krav om medejerskab for udbudte havvindmøller, jf. VE-lovens § 23, stk. 2.

6.5. Omsættelighedsbegrænsninger

I den gældende køberetsordning gælder der ikke regler for omsætningen af solgte andele. Det eneste, som følger af VE-loven er, at andele, som er afsat gennem udbuddet ikke må stilles dårligere end andre andele i selskabet, og at andelene ikke kan tvangsindløses.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien foreslår, at der indsættes en bestemmelse om, at andelene skal holdes i en bestemt periode. Forslaget skal sikre, at der ikke sker spekulation i køb af andele. Foreningerne kommer ikke med forslag til en bestemt periode, men anfører at perioden ikke må være så lang, at den fjerner incitamentet til at købe andele.

I forbindelse med høringen opfordrer Dansk Energi og Vindmølleindustrien Energistyrelsen til at følge udviklingen i videresalg af andele inden for de første to år efter, at projekterne er realiseret, såfremt der ikke indføres regler om binding af ejerskabet på nuværende tidspunkt.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det kan ikke udelukkes, at det kan have en positiv effekt i forhold til eventuel spekulation at indføre en periode, hvor andelene ikke kan omsættes. Det følger dog af undersøgelsen, at der ikke indtil videre har været en væsentlig omsætning af andele.

Det skal dog samtidig bemærkes, at mange af selskaberne allerede i dag har omsættelighedsbegrænsninger i form af bl.a. forkøbsrettigheder til de øvrige interessenter eller kommanditister. Det må forventes, at sådanne omsættelighedsbegrænsninger fortsat vil blive anvendt i væsentligt omfang, selv om der bliver indført en periode, hvor andele solgt efter køberetsordningen ikke kan omsættes. Da det er det samlede antal omsættelighedsbegrænsninger, som er med til at afgøre købsincitamentet, kan en periode, hvor andelene ikke kan omsættes, også gøre investeringen mindre attraktiv.

Herudover ville en i loven fastsat periode, hvor andele ikke kan omsættes, alene skulle gælde for de andele, som er udbudt efter køberetsordningen. Dette betyder, at andele afsat gennem udbuddet stilles dårligere end andre andele i selskabet, hvilket ikke vurderes hensigtsmæssigt.

På baggrund af ovennævnte vurderes det umiddelbart, at et loft over antallet af andele, som den enkelte borger har fortrinsret til, jf. afsnit 6.4. om hvem skal kunne købe, er bedre egnet til at imødegå spekulation i større omfang. Udbyderen kan herudover i et vist omfang selv via omsættelighedsbegrænsninger modvirke spekulation. Det bemærkes, at andele afsat gennem udbuddet ikke må stilles dårligere end andre andele i selskabet og ikke kan tvangsindløses.

Såfremt der alligevel på et senere tidspunkt måtte vise sig spekulation i større omfang, må spørgsmålet tages op igen.

6.6. Tidspunktet for udbuddet

I henhold til VE-loven skal opstilleren udbyde mindst 20 % af ejerandelene i en vindmølle, inden opstillingen påbegyndes. Det fremgår endvidere, at annonceringen kan ske i forbindelse med indkaldelsen til det offentlige møde om værditabsordningen. Det offentlige møde om værditabsordningen knytter sig til planprocessen og ligger for VVM-pligtige møller inden 4 uger før udløbet af høringsfristen for det offentliggjorte forslag til kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien mener, at det bør tilstræbes, at køberetsordningen bliver gennemført på et tidspunkt, hvor der er overblik over projektets samlede økonomi, f.eks. omfanget af værditabsudgifter. Danmarks Vindmølleforening foreslår herudover, at det fastsættes, at udbud af andele først kan finde sted, når byggetilladelsen foreligger. Vindmølleforeningen fremhæver, at det er vanskeligere at lade udbudsmaterialet indeholde en række advarsler om investeringens usikkerhed, ligesom der må forventes større lokal bevågenhed på dette tidspunkt. Vindmølleforeningen mener dog, at opstilleren vil kræve kompensation for at påtage sig en risiko på vegne af de lokale andelskøbere i projektførelsen. Dette kunne evt. imødekommes ved at tillade medregning af ekstra finansieringsomkostninger i den sidste del af projektet.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det er i VE-loven forudsat, at udbuddet af andele efter køberetsordningen kan ske tidligt i processen, idet det fremgår, at annonceringen kan ske i forbindelse med indkaldelsen til det offentlige møde vedrørende værditabsordningen. Følgelig har mange projekter afholdt udbud tidligt.

Spørgsmålet er imidlertid, om det er for tidligt at afholde udbuddet under planprocessen sammen med værditabsordningen. På dette tidspunkt er der ikke fuld klarhed over alle udgif-

ter. På den anden side er de væsentligste udgifter, herunder udgifter til møllen, også fastlagt på dette tidlige tidspunkt. Herudover kan der være lav, som ønsker at foretage udbuddet tidligt i processen for at opnå sikkerhed for finansieringen.

Det kan dog overvejes at fastsætte en frist for, hvor tidligt i forløbet et udbud kan afholdes for at gøre udbuddet så overskueligt som muligt for køberne. Det vurderes i den forbindelse ikke hensigtsmæssigt at lade en frist afhænge af, hvornår beløbet til værditabsbetaling er blevet fastsat. Taksationsmyndighedens sagsbehandlingstid varierer og afhænger bl.a. af, hvornår kommunen vedtager lokalplanen, og hvor mange sager der foreligger.

Det vurderes heller ikke hensigtsmæssigt at lade en startfrist afhænge af opstillingstidspunktet, da projekter jævnlige forsinkes.

Det kan derimod overvejes, som foreslået af Danmarks Vindmølleforening, at kræve, at udbuddet først kan afholdes efter tidspunktet for byggetilladelsen. På det tidspunkt vil de fleste forhold omkring vindmølleprojektet være fuldt afklaret, og flere kender til vindmølleprojektet. Enkelte projekter er allerede i dag udbudt efter, at byggetilladelsen er indhentet. I et enkelt tilfælde er byggetilladelsen imidlertid kommet meget sent i projektet, således at opstillingen er påbegyndt umiddelbart efter.

Det foreslås således i forlængelse heraf, at det overvejes at kombinere en sen frist med en forlængelse af tidspunktet for, hvornår udbuddet senest skal ske. Efter VE-loven skal udbuddet ske inden opstillingen af vindmøllen er påbegyndt. Dette kunne ændres til tidspunktet for nettilslutning af vindmøllen. Herved sikres dels, at der er sikkerhed for, at der er tilstrækkelig tid til at afholde udbuddet, dels at opstilleren kan sikre sig fuld indflydelse på projektet, hvis opstilleren ønsker dette. Endelig undgås også tvivlsspørgsmål om, hvornår opstillingen er påbegyndt.

For havvindmøller, hvor kommunen ikke skal give byggetilladelse, vil udbuddet skulle afholdes efter, at Energistyrelsen har givet etableringstilladelse og inden nettilslutning af møllen.

Det skal dog bemærkes, at en sen frist ikke giver lav mulighed for at afholde udbud efter køberetsordningen tidligt i processen.

Danmarks Vindmølleforening mener, at en sen frist for, hvornår udbuddet kan påbegyndes, kan føre til krav fra opstilleren om kompensation for at påtage sig en risiko på vegne af de lokale andelskøbere i projektførelsen. Det er ikke klart, hvilken risiko opstilleren løber på vegne af de lokale andelshavere. Visse opstillere har i øvrigt allerede i dag gennemført køberetsordningen efter, at der er opnået byggetilladelse. Kompensationen fremstår derfor mere som en fortjeneste for opstilleren, hvilket ikke indgår i ordningen. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at lade andelshavere under køberetsordningen betale kompensation (i form af højere andelspris) til opstilleren for at påtage sig en risiko i projektførelsen.

Det bemærkes herudover, at køberetsordningen i øvrigt skal ses i sammenhæng med skatte-lovgivningen, herunder den skematiske ordning i ligningslovens § 8 P. Den skematiske ordning kan være fordelagtig for mindre vindmølleinvestorer, idet den opererer med et skattefrit bundfradrag på kr. 7.000,- for indtægter fra drift af vedvarende energianlæg. Anvendelse af den skematiske ordning forudsætter i dag, at vindmølleandelene sælges på en sådan måde, at

køberne og opstillerne indskyder samme beløb pr. ejerandel, således at der ikke kan blive tale om statsstøtte til opstilleren. Hvis dette ændres, således at opstilleren får en betaling fra køberne under køberetsordningen, vil Skatteministeriet skulle vurdere ordningen på ny i forhold til EU's statsstøtteregler.

6.7. Udbudsperiodens længde

Det fremgår af VE-loven, at udbudsperioden mindst skal være 4 uger.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien foreslår, at minimumsperioden udvides til 8 uger. Baggrunden herfor er bl.a., at en længere frist vil give mulighed for, at interesserede borgere får bedre mulighed for at træffe valget om at købe andele.

I forbindelse med høringen bemærker KL, at en forlænget udbudsperiode er egnet til at styrke lokalt ejerskab til vindmøller.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det kan overvejes at forlænge minimumsudbudsperioden til 8 uger. Som det fremgår af undersøgelsen har de fleste projekter anvendt minimumsperioden på 4 uger (evt. plus et par dage). Dette gælder, selv om udbudsperioden måtte ligge i månederne juli eller december. Ved en udvidelse af minimumsudbudsperioden sikres således, dels at borgerne får længere tid til at overveje, om de vil købe andele, dels at borgere ikke normalt kan blive hindret af f.eks. ferie.

6.8. "Bagatelgrænse" ved manglende salg

Køberetsordningen foreskriver, at der skal udbydes mindst 20 % af projektet til lokale borgere. Opstilleren skal acceptere alle købstilbud fra købsberettigede under hensyntagen til fortrinsret og de særlige regler ved overtegning. Der er ikke mulighed for at afvise købere under henvisning til, at der ikke er solgt tilstrækkeligt med andele, ligesom der ikke er mulighed for tvangsindløsning af afsatte andele.

DI Energibranchen anfører, at et lokalt medejerskab udover administration i etableringsfasen også medfører løbende administration i driftsfasen for et projekt. Det anbefales derfor, at muligheden for at indføre en bagatelgrænse undersøges. Derved vil frasalg til lokalt ejerskab kunne ske, såfremt der er tilstrækkelig opbakning til, at et givent projekt afsættes til lokalt ejerskab.

I forbindelse med høringen skriver Dansk Energi og Vindmølleindustrien også under henvisning til, at der i 3 projekter kun er solgt omkring 1-2 % af de udbudte andele, at det bør overvejes at indføre en nedre grænse for udskillelse af separat selskab til at håndtere de lokale andelshavere. Overvejelserne er ligeledes begrundet i administrative omkostninger.

Energistyrelsens bemærkninger:

VE-loven bygger på en forudsætning om, at alle købsberettigede skal have mulighed for at købe andele. Det er netop derfor, at der ikke er mulighed for tvangsindløsning, når de lokale borgere ejer under 10 % af aktiekapitalen.

Indførelse af en "bagatelgrænse" vil kunne forstærke den i forvejen indbyggede konflikt i ordningen, hvor opstilleren ikke har økonomisk incitament til at fremme ordningen.

I over 50 % af de 15 udbud, som indgår i undersøgelsen, er alle andele i øvrigt blevet solgt. Herudover indeholder evalueringen en række forslag med henblik på at sikre et bredere ejerskab til møllerne.

Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at overveje en bagatelgrænse på nuværende tidspunkt.

6.9. Sanktion for manglende overholdelse af køberetsordningen og Energinet.dk's rolle

Efter VE-lovens § 54 kan en opstiller af en vindmølle miste retten til pristillæg, såfremt Energinet.dk ikke har godkendt, at udbudsmateriale er udarbejdet og udbud af ejerandele er sket i overensstemmelse med reglerne herom. Energinet.dk kan beslutte at mindre væsentlige overtrædelser af reglerne ikke skal medføre bortfald af pristillæg og andre ydelser.

Godkendelsen af udbudsmaterialet sker forud for udbuddet, hvorfor Energinet.dk normalt ikke har taget stilling til, om betingelserne for at modtage pristillæg er opfyldt på det tidspunkt, hvor køberetten iværksættes.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien ønsker en præcisering af VE-lovens § 54, således at alene forsætlige overtrædelser af køberetsordningen kan føre til bortfald af pristillæg. Organisationerne anfører, at køb af andele i et vindmølleprojekt bliver risikobetonet i forhold til usikkerheden om, hvad der kan medføre bortfald af pristillægget, hvilket igen kan føre til færre købere. DI Energibranchen mener, at det bør præciseres, hvilke typer af overtrædelser, der evt. kan føre til tab af pristillægget.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug & Fødevarer og Vindmølleindustrien ønsker endvidere, at Energinet.dk skal kvittere overfor opstilleren, når den i VE-loven beskrevne procedure for annoncering er opfyldt. Opstilleren skal indsende dokumentation herfor. Herved sikres opstilleren, at der opnås pristillæg.

I forbindelse med høringen nævner Dansk Energi, Vindmølleindustrien og DI Energibranchen, at de finder det positivt, at Energistyrelsen har foreslået ændringer.

Energistyrelsens bemærkninger:

Der er ingen af de projekter, som har gennemført køberetsordningen, som har fået frataget pristillæg og andre ydelser. Energinet.dk kan beslutte, at mindre væsentlige overtrædelser af reglerne ikke skal medføre bortfald af pristillæg og andre ydelser. Reglerne bør dog forbedres, således at denne mulighed for fratagelse af pristillæg ikke kan bruges til at gøre et udbudt projekt usikkert.

Det foreslås derfor, at Energinet.dk, inden udbuddet iværksættes, i forbindelse med godkendelsen af udbudsmaterialet (herunder annoncen) også skal træffe afgørelse om, hvorvidt § 54 er opfyldt. Det vil skulle indgå i godkendelsen, at Energinet.dk har accepteret, hvilke aviser, der annonceres i, og datoen for afholdelse af møde om køberetsordning, jf. forslaget herom i afsnit 6.3. om information om udbud. Det skal dog understreges, at godkendelsen naturligvis må gives under den betingelse, at udbuddet og mødet faktisk gennemføres efter reglerne. Det foreslås endvidere, at Energinet.dk efterfølgende også vil kunne blive bedt om at træffe afgørelse overfor opstilleren om, hvorvidt den gennemførte annoncering og møde er afholdt således, at § 54 er opfyldt. På den måde vil opstilleren inden accept af købstilbud kunne opnå sik-

kerhed for, at køberetsordningen er overholdt. Det er naturligvis forudsat, at fordelingen af ejerandele sker i overensstemmelse med reglerne herom.

Problemet vil formentlig kunne afhjælpes efter gældende ret, herunder ved at Energistyrelsen udnytter hjemmelen i VE-lovens § 14, stk. 6, til at fastsætte nærmere regler om kravene til udbudsmaterialet og den fremgangsmåde, som skal benyttes ved udbuddet.

Det er ikke hidtil fundet nødvendigt at supplere sanktionen med fratagelse af pristillæg med en bødestraf, men da fratagelse af pristillæg dels både er meget vidtgående og ikke fuldt dækkende, bør reglen suppleres med mulighed for bødestraf.

6.10. Virksomhedsmøller og forholdet til nettoafregning

Køberetsordningen gælder med enkelte undtagelser for vindmøller over 25 m.

En af undtagelserne dækker over møller med en installeret effekt på 25 kW eller derunder, som er tilsluttet i egen forbrugsinstallation. Disse små møller, f.eks. minimøller og husstandsmøller, vil normalt være under 25 m, men hvis de undtagelsesvis skulle overstige 25 m, vil de fortsat ikke blive omfattet af køberetsordningen.

Undtagelser omfatter derimod ikke større møller, som opstilles af en erhvervsvirksomhed, og som producerer el til virksomhedens eget forbrug. Disse møller vil være omfattet af køberetsordningen. To af sådanne møller har indtil videre gennemført køberetsordningen.

Formålet med køberetsordningen er primært at øge den lokale interesse og opbakning til opstilling af nye og moderne vindmøller. Dette formål er også til stede ved opstilling af større møller, som producerer el til en virksomheds eget forbrug.

Der er imidlertid et ønske hos erhvervsvirksomhederne om at undtage disse møller fra køberetsordningen. Dette skyldes bl.a. reglerne om nettoafregning, som i dag findes i bekendtgørelse nr. 804 af 28. juni 2010 om nettoafregning for egenproducenter af elektricitet.

En erhvervsvirksomhed med egen vindmølle over 25 kW kan efter nettoafregningsbekendtgørelsen under nærmere angivne betingelser blive fritaget for at betale beløb til dækning af pristillæg til miljøvenlig elektricitet i forhold til egetforbruget af elektricitet. Det kan være mere fordelagtigt at blive nettoafregnet i forhold til egetforbruget af elektricitet end at levere al produceret elektricitet til nettet og modtage pristillæg herfor.

Det er imidlertid et krav for at blive nettoafregnet, at vindmøllen er 100 % ejet af forbrugeren. Hvis køberetsordningen derfor virker efter sin hensigt, vil denne betingelse aldrig kunne opfyldes, da ordningen netop har til formål at sikre, at der er et vist lokalt medejerskab til en mølle.

DI Energibranchen påpeger, at incitamentet til egenproduktion af vindenergi herved er blevet forringet med indførelsen af køberetten. Dette medfører også, at andre former for energikilder til egenproduktion forfordes frem for vindkraft.

Energistyrelsens bemærkninger:

Energistyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at det er vanskeligt at få køberetsordningen til at virke optimalt i forhold til vindmøller, som opstilles af erhvervsvirksomheder, og

som producerer el til virksomhedens eget forbrug, idet virksomhederne vil kunne have et ønske om at kunne nettoafregne. Dette forstærker den i forvejen indbyggede konflikt i køberetsordningen, hvor opstilleren ikke har et økonomisk incitament til at fremme ordningen. Herudover mangler der en økonomisk sanktion i forhold til overholdelse af køberetsordningen, idet nettoafregning sker efter regler fastsat efter elforsyningsloven.

Det vurderes, at der er to muligheder i forhold til disse vindmøller, som opstilles af erhvervsvirksomheder. For det første kan det vælges at undtage møllerne fra køberetsordningen. Dette vil dog stride mod formålet med ordningen.

For det andet kan det overvejes at ændre nettoafregningsreglerne. Spørgsmålet om køberetsordningens forhold til nettoafregning kan således ikke ses isoleret fra den generelle diskussion om nettoafregning for vedvarende energi og må behandles i forbindelse hermed.

6.11. Forsøgsmøller

Forsøgsmøller kan efter den gældende VE-lov undtages fra køberetsordningen efter en konkret vurdering. Vurderingen skal i henhold til VE-lovens bemærkninger ske på baggrund af følgende definition af forsøgsmøller:

”Forsøgsmøller er vindmøller, der er opstillet med henblik på at udvikle nye vindmølletyper eller til undersøgelse af forhold, der kan forbedre vindmøllers udnyttelsen af vindens energi. Der kan være tale om prototyper, som er de første eksemplarer af en ny mølle, serie 0-møller, der er møller fra den første produktionsserie, møller til demonstration, der opstilles med henblik på indsamling af f.eks. driftserfaringer, eller møller der opstilles i forbindelse med forskningsprojekter.”

Energistyrelsen har på den baggrund undtaget et mindre antal projekter med forsøgsmøller fra køberetsordningen.

Baggrunden for undtagelsesmuligheden i VE-loven er, at forsøgsmøller typisk ikke bliver drevet med henblik på et aktuelt kommercielt sigte og ofte vil blive nedtaget eller ombygget i løbet af en kortere periode.

I forbindelse med høringen anbefaler KL, at forsøgsmøller inddrages i køberetsordningen som anbefalet af Energistyrelsen. Vindmølleforeningen er også positiv, jf. det anførte i afsnit 6.

Naturstyrelsen har oplyst, at styrelsen støtter, at 0-serie møller omfattes af køberetsordningen. Det oplyses, at i forbindelse med høringen af miljøvurderingen af potentielt egnede arealer til opstilling af serie 0-møller, har flere høringsbidrag påpeget, at de gerne så køberetsordningen gælde for serie 0-møller.

I forbindelse med høringen udtrykker Dansk Energi og Vindmølleindustrien forståelse for ønsket om at udvide køberetsordningen til at omfatte 0-serie møller. Formålet med opstilling af møllerne må dog ikke påvirkes af udbuddet. Det skal således være klart, at eventuel påvirkning af driftsøkonomien på baggrund af afprøvning eller demonstration kan resultere i en afsmitning på afkastet for alle parter i ejerkredsen.

Dansk Energi og Vindmølleindustrien udtrykker også forståelse for, at prototyper kan blive omfattet af køberetsordningen, når prototypecertificeringen udløber. Organisationerne understreger dog, at der kan være virksomhedsfortrolige oplysninger, der ikke kan udleveres i en udbudssituation.

Generelt tager Dansk Energi og Vindmølleindustrien således forbehold for en udvidelse af køberetsordningen, da der er behov for at overveje, om det vil influere muligheden for at gennemføre afprøvning og demonstration negativt.

DI Energibranchen anbefaler, at undtagelsen ikke indsnævres, da det primære formål med opstilling af demonstrationsmøller er afprøvning og demonstration af ny teknologi. DI Energibranchen henviser til fortrolighed mellem opstiller og vindmølleproducenten, og at der er andre risici og andet forventet afkast end ved kommercielle projekter.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det kan overvejes, om den gældende ordning, hvorefter forsøgsmøller fuldt ud kan undtages køberetsordningen, bør opretholdes i sin nuværende form.

Baggrunden for undtagelsen er, at forsøgsmøller ofte vil blive nedtaget eller ombygget i løbet af en kortere periode. Dette gælder imidlertid kun for prototypemøller, som opnår prototypecertificering for maksimalt en 3-årig periode. De øvrige møller, herunder f.eks. serie 0-møller, opnår tidsubegrænset typecertificering allerede ved opstillingen.

Energistyrelsen foreslår derfor, at det overvejes fremover alene at undtage forsøgsmøller, som prototypecertificeres efter den europæiske standard DS/EN 61400-22 for certificering af konstruktion, fremstilling og opstilling af vindmøller, herunder specificerede DS/EN-, IEC- og ISO-standarder eller nationale krav. Hermed indskrænkes undtagelsen for forsøgsmøller til alene at gælde vindmøller, som efter deres formål undergår forsøg, mens f.eks. serie 0-møller bliver direkte omfattet af køberetsordningen.

Ved denne indskrænkning opnås endvidere en forenkling af ordningen, idet undtagelsen afhænger af den certificering, som allerede foretages af en akkrediteret eller godkendt virksomhed, f.eks. Det Norske Veritas eller Germanischer Lloyd WindEnergie. Det vil herefter ikke være nødvendigt at indhente Energistyrelsens godkendelse hertil.

Det vil være muligt at tage højde for et evt. lavere afkast i forbindelse med udbuddet.

Det bemærkes herudover, at en del prototypemøller vil blive ombygget til fortsat forsøg, når deres 3-årige prototypecertificering udløber. En væsentlig del af møllerne må imidlertid forventes senere at overgå til at blive produktionsmøller, hvorved de får en meget lang levetid uden forsøgselementer. Det kan derfor overvejes kun at lade undtagelsen for prototypemøller gælde, indtil møllen opnår ombygningsgodkendelse til produktionsmølle. På den måde vil køberetten gælde alle møller, som før eller siden bliver produktionsmøller. Forslaget vil i givet fald betyde, at møller først på et sent tidspunkt (f.eks. efter 3 år) bliver omfattet af køberetten, som opstilleren så vil skulle gennemføre inden for en vis periode. Forslaget forudsætter endvidere, at det på dette sene tidspunkt er muligt at fastsætte en udbudspris, som fortsat sikrer, at provenuet fra udbuddet alene dækker en forholdsmæssig andel af opstillerens omkostninger til projektet.

En sådan ordning bør endvidere ikke hindre, at en opstiller, som måtte ønske det, vælger at udbyde prototypemøller allerede inden opstillingen af disse. Et sådant udbud vil i givet fald også skulle ske efter køberetsordningen. For at undgå udbud med stor usikkerhed, bør denne mulighed imidlertid kræve tilladelse, f.eks. fra Energinet.dk, således at det sikres, at der ikke sker omgåelse af køberetsordningen.

Forslaget om, at prototyper, som overgår til produktionsmøller, omfattes af køberetsordningen, vil kræve en nærmere drøftelse med branchen.